

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na višokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 10.

V Ptuj v nedeljo dne 7. marca 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Boji v Karpatih; 2000 Rusov vjetih. — Bitka pri Stanislavu traja naprej. — Boji pri Tarnowu. — Rusi mobilizirajo 55-letne domobrance. — Obstreljevanje Dardanel. — Blokada Anglije: 15 angleških parnikov v enem tednu potopljenih. — Japonci zasedli Mačang in Fuču.

Najnovejši telegrami.

Iz avstrijskega severnega bojišča.

Dunaj, 2. marca. (Uradno). V zapadnem delu Karpat smo imeli vspešne boje in smo si osvojili več važnih ruskih postojank.

Vjeli smo 19 ruskih oficirjev, 2000 mož ter zajeli mnogo vojnega materiala.

V prostoru južno od Dnjestra pritegnili so si Rusi novih vojnih moči in se ondi sedaj bijejo ljuti boji. Vsi sovražni napadi na naše postojanke so se izjalovili in sovražnik je imel od njih le težke izgube.

V Zapadni Galiciji in na Poljskem bili so zadnje dni le artiljerijski boji.

Dunaj, 3. marca. (Uradno). V Karpatih zapadno od prelaza Uzsok trajajo boji v večjem obsegu naprej; gre se za posest važnih višin v ozadju. Več ruskih protinapadov je bilo krvavo odbitih. Dosegli smo v teku dneva v bojni črti nove lokalne vspehe.

Pri naskoku neke višine severno Čisna vjeli smo 400 Rusov.

V južno-vzhodni Galiciji bil je na celi bojni fronti srdit boj.

Ob Dunajecu in na Rusko-Poljskem se ni pripetilo kaj posebnega.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Bitka pri Stanislavu.

Vojni poročevalci brzojavljajo, da traja bitka pri Stanislavu z nezmanjšano silo. Rusi dobivajo še vedno ojačenja, vendar so naše čete doslej odbile še vse ruske napade. Momentani položaj bitke je za nas ugoden, naše čete so pridobile zopet nekoliko prostora. Z veliko silo se bije boj tudi zahodno od prelaza Uzsok ter so naše čete pri tem dosegle večje uspehe.

„A Nap“ poroča tudi, da zbirajo Rusi ob Dnjestru in pri Stanislavu silne čete ter skušajo paralizirati naše napade s protinapadi. Južno od Dnjestra pri Stanislavu je dobila bitka že tak obseg, kakor začetkom vojne, ko so si stale čete še v ravnini nasproti.

Boji pri Tarnowu.

O bojih pri Tarnowu poročajo poljski listi po ruskih virih: Skoro neprenehoma je slišati v Tarnowu gmenje topov in tudi pokanje pušk. Mnogo hiš v sosednjih krajih je razdejanih. Večina prebivalcev Starega Tarnowa je zbežala. V mestu so prodajalne zaprte in večina stanovanj je zapuščena. Skoro vsak dan nabijajo na cestah nove razglase za prebivalstvo. V mestu vlada silna druginja, ker iz Rusije ne prihajajo živila. Žemlja stane 40 kopejk, rogelj čokolade 50 kopejk. Za razsvetlavo imajo samo sveče, funt sveč stane 40 do 50 kopejk. Povsod razvaline.

Rusija mobilizira rezerviste do 55. leta.

Iz „Zürich-a“ se poroča: V Švici se nahajajoči ruski domobranci rezervisti prvega razreda do 55. leta morajo odriniti do 13. marca pod orožje.

Tursko poročilo o obstreljevanju Dardanel.

Carigrad, 2. marca. (Kor. ur.) Veliki glavni stan poroča: Sovražno brodovje je večeraj nadaljevalo s počasnim ognjem proti baterijam Sedil Balu. Poskusi sovražnika, da bi na gotovih točkah izkrcal čete, so se izjalovili. Konečno so naše baterije zadele pet sovražnih oklopnih, ki so streljale proti drugim našim baterijam in jih prisilile, da so se umaknile.

Japonski-kitajski spor.

Milan, 1. marca. Listi poročajo iz New-Yorka: Japonske čete so zasedle severno od Port-Arturja Mačang in Fuču, ki ležita na kitajskem ozemlju. Japonci javljajo, da morajo v navedenih krajih ščititi japonski trgovinski naselbini.

Iz nemških bojišč.

Po zaključku našega lista števe 9 smo prejeli sledeči telegram:

Berlin, veliki glavni stan, 25. februarja. Vzhodno bojišče. Boji ob Njemenu, Bobru in Narewu se nadaljujejo. Trdnjavi po-

dobno mesto Praszysz so vzhodno-pruska rezervna krđela po trdovratnih bojih z naskokom vzela; čez 10.000 vjetih, 20 topov, velika zaloge strojnih pušk in mnogo druge oprave je nam prišlo v roke. V praskah severno od Visle vjeli smo v zadnjih dneh 5.000 Rusov. Na Poljskem južno Visle zavzeli so Rusi s peterno premočjo fort Modily blizu Bolymova. Spomina vredno je, da je pri Augustowa vjeti ruski poveljnik 57. rezervne divizije nemške oficirje vprašal ali je resnično, da bodejo Nemci oblegovani Antwerpen skoraj zavzeli. Ko se mu je nato o položaju na zapadu raztolmačilo, ni hotel verjeti, da bi bili Nemci že na francoskih tleh.

Najvišje armadno vodstvo.

Berlin, Wolffov biro, 3. marca. Veliki glavni stan:

Vzhodno bojišče. Pri Grodnu je položaj neizpremenjen. Južno-vzhodno Augustowa skušali so Rusi prodreti čez Bobr, a so bili s težkimi izgubami odbiti ter so nam prepustili 1.500 vjetih. Posamezni napadi severno-vzhodno Lomze so se decela ponesrečili. Južno Myszienec smo se malo umaknili pred rusko premočjo. Več ruskih ponočnih napadov vzhodno Plocka smo odbili.

Zapadno bojišče. Z bojišča na francoskih tleh se neprenehoma poroča o nemških vspehah. Francozi izgubijo eno postojanko za drugo, med kojimi jih je prav mnogo zelo važnih, kar se bode še le pri nadaljnjih bojih prav izkazalo. V gozdnatih Vogezih so operacije silno težavne, posebno v ofenzivi, v kateri so Nemci že od začetka vojske. V severnih delih dežele pa zopet mnogostevilni kanali in močvirnati kraji otežujejo erno prodiranje, toda vkljub vsem tem oviram Nemci vsepovsodi trajno napredujejo. Popisa posameznih prask in imena krajev, kjer so se vršile, ne bomo priobčevali, ker bi to naše čitatelje itak ne zanimalo.

Nemški pomorski boji proti Angliji.

V prvih osmih dneh je boj na morju zahteval kot žrtve 15 angleških ladij in sicer so te: „Dinorah“ (potopljena 19. febr.) „Cam-

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato je je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake, romarje itd.

banc" (20. febr.), brezimen angleški parnik za prevoz premoga (20. febr.), „Kembland“ se od nastopa vojnje pogreša, istotako „Maggie Barrat“, „Downshire“ (21. febr.), parnik za transport vojaštva „št. 192“ (22. febr.), „Oakley“ (23. febr.), „Branksome“ (23. febr.), „Deptford“ (24. febr.), „Western Coast“ (24. febr.), „Rio Parana“ (24. febr.), „Harpalion“ (24. febr.), Vojaški transportni parnik s 1800 možmi (24. febr.) in nek angleški parnik za prevoz premoga (25. febr.).

To je toraj število parnikov, katere je Anglija izgubila v samo osmih dneh, odkar je od Nemčije napovedana pomorska vojska začela (18. febr.) kazati svojo resnobljost. Najbrže je pa število potopljenih angleških ladij še mnogo večje, kajti izposlani nemški podmorski čolni se še niso vrnili, da bi o svojih uspehih poročali.

Jadransko morje je za naše sovražnike nevarno.

Da je za naše sovražnike nevarno, po Jadranskem morju iztikati, so se menda že do dobrega prepričali. Najprvo so naši vjeli nek francoski podmorski čoln ter njegovo posadko kot vojne vjetnike internirali. Nato je naš podmorski čoln torpediral francosko oklopnico in jo težko poškodoval, da je postala — vsaj za nekaj časa — za nadaljni boj nerabljiva.

Pred kratkimi dnevi pa je francoska torpedovka „Dague“ naletela na našo mino in se potopila; spremljala je francoski parnik, ki je imel naložena živila, namenjena svojim zaveznikom v Črnigori. „Dague“ je priplul že blizu luke (pristanišča) pri Bar u, ko ga je zadela omenjena usoda. 38 mož se pogreša, našli so najbrž vsi svojo smrt v mokrem grobu.

Naša slavna mornarica skrbno čuva avstrijske obali in marsikateri godrnjač mora priznati, da so bili milijonski izdatki za mornarične potrebščine resnično utemeljeni in — ne za prazen nič.

Medsebojno bombardiranje Zemuna in Belgrada.

Eugen Kronstein, hotelir v Zemunu, ki je došel v Maria-Theresiopel, pripoveduje sledeče:

V četrtek zvečer so padle prve srbske bombe v mesto Zemun. (Leži na avstrijskem obrežju Donave vstric Belgrada) Civilno prebivalstvo se je poskrilo v kletih. Tako tudi jaz v svoji. Ena srbska bomba razdajala je našo poštno poslopje, druga je zadela nadstropje mojega hotela.

V Zemunu je zavladala mrtvaška tišina. Vse luči po hišah in po ulicah morale so se ugasniti. Bombardiranje je včasih bilo najhujše, zopet pa je prenehalo. Ob svitu srbskih topov ni bilo več slišati.

Sedaj so povzle besedo naše težke baterije. Strahovito gromenje je pretresalo Zemun in v Belgradu se je več palač razsulo v groblje.

General in usmiljeni brat.

Resnična dogodba.
(2. nadaljevanje).

II.

Konečno prišel je dan javne izkušnje, katerega so se še pred kratkimi tedni tako neizrečno bali, a sedaj hladnokrvno pričakovali. Za pretežno večino slušateljev bil je še žalosten dovolj. Od štirideset je izkušnjo prestalo sedemintrideset tako, — da slabše skoraj ni bilo mogoče. Toda naši trije odgovarjali so na vsako jim stavljeno vprašanje urno in odločno, da so celo izpraševalca s svojimi odgovori presenetili. Knez Liechtenstein je izkušnji prisostvoval od kraja do nje konca ter se ponovno izražal, da je s temi tremi jako zadovoljen in da se jih hoče pri prvi priložnosti spomniti. Tem ostrije in grenkeje dal je svojo nevoljo nad ostalimi spoznati; manjkalo ni karanja in tudi ne groženj. Zastoj so se izgovarjali in opravičevali pogumnejši, da niso zamogli razumeti svojega učitelja. „Bato! Lenivci!“ se jim je reko; „zakaj pa so ti le trije razumeli in zapopadli? Pa le počakajte, ja z vas hočem učiti, da bodete s svojimi bučami malo bolj pri

Prvi naši strelji namerjeni so bili na srbske topove, ki so morali utihniti. Pozneje so naši poslali Srbom nekaj granat. Medtem si je prebivalstvo že upalo na cesto in videli smo učinke naših strelcev. Po vsakem je začelo v Belgradu kako poslopje goreti; najprvo hotel „Moskva“, nato palača vojnega ministerstva in potem novi konak, to je nova kraljeva palača.

Ko je zjutraj obojestranska kanonada popolnoma obmolnila, je bil pouličen promet v Zemunu zopet navaden. V princ Evgenijevi, v Landonovi in Raszanija-ulici bilo je več hiš podrtih. Pri hotelu „Central“ razrašila je granata drugo nadstropje.

Druzega predpoldne peljal sem se v Maria-Theresiopel. Med tem sta bila eden žandarmerski oficir in nek kapitan kot parlamentarja v Belgrad poslana, da ondotnemu poveljniku srbskega vojaštva zagrozita: Ako prileti le še ena srbska kroglja v Zemun, ne bo ostal v Belgradu niti eden kamen na drugem.

Kako je pri Rusih.

Nek graški oficir poročal je domu v vojno-poštnem pismu, kaj da so naši zvedeli od nekega vjetege Rusa, ki je bil pred vojsko profesor v Varšavi. Izpraševal ga je v ruskem jeziku naš brigadir. Iz zaslivanja je zanimivo to le:

„Koliko mož šteje pri vas kompanija?“
„Imeti bi morala 260 mož, v resnici jih ima pa le 60—80. Nadomestilno moštvo prihaja le pičlo, ali pa prepozno.“

„Služijo pri vas tudi starejši ljudje?“
„So 40-letni in tudi še stareji, pa tudi 18 in 19 letni so uvrščeni. Iz Sibirije so tudi vsi tukaj.“

„Ali vi tudi vse plačate kakor mi?“
Oficirji plačajo tuintam; za kravo n. pr. dajo 10 do 15 rubljev, za tele 5 rubljev, perutnina pa ne šteje. Kozaki pa itak ropajo, o družih hudobijah pa nečem govoriti. Grdo in surovo ravnanje od strani oficirjev, brezkoristnost vojske, nje dolga doba in „kultivirani“ Avstrijci so vzrok, da se damo vjeti, ako je to le mogoče.“

„Ali bi jih še več rado prišlo?“
„Ko bi le zamogli! Toda zadi so nastavljene strojne puške, ki streljajo na lastno moštvo, ako zapazijo, da se hoče udati. Patrolje se skoraj nikdar ne vrnejo.“

„Kako pa se preživljate?“
„Meso dobimo skoraj vsaki dan toda brez vsake prikuhe, kruha skoraj nik dar, samo včasih nekaj črnega prepečenca (Zwieback) Ker se naše kuhinje nikdar ne osnažijo, je naša hrana nezdružna in neokusna, tudi je ne dobimo toliko kot pri vas.“

„Ali imate veliko vjetih od nas?“
„To ne morem natanko povedati, ker se ne zve resnica. Pripovedovalo se nam je, da je 200.000 Avstrijcev in Ogrov vjetih, toda videl

stvari in bodete imeli svoje misli skrbneje zbranel.“ Približno četrte ure trajalo je to neurje. Vsem je bilo znano, da bi bilo jako nevarno prezvišanemu v tej sveti jezi ugovarjati ali ga celo motiti. Kljub temu nemu pohvaljenih ni bilo več mogoče se zdržati, da ne bi svojim nesrečnim tovarišem ne priskočil na pomoč. Stopil je pred kneza.

„Prevzvišenost“, govoril je, ničesar ne more nam biti na zemlji prijetnejšega kot je nam Vaše priznanje. Toda resnici na ljubo dolžan sem priznati: Vse kar smo mi trije, jaz in ona tovariša, znali, si nismo v kolegijo (šoli) od našega profesorja prilastili, marveč se od nekega čisto tujega človeka naučili, kar je seveda vsem ostalim manjkalo.“

„Od nekega tujca?“ zaklical je iznenaden Liechtenstein. „No, kdo pa je vendar bil ta tujec?“

„Nek pruski dijak, katerega smo v prav srečni uri spoznali. Poldrugi mesec nas je podučeval. On najbrže še ve kaj zna in pri tem ima ta posebni dar, da je v svojem predavanju mnogo bolj razumljiv kakor marsikateri učitelj, ki je v dobri službi.“

sem jih le malokdaj in še takrat le v malih oddelkih ali pa ranjence.“

„In kako je v tej zadevi pri vas?“
„O, naših mora biti jako veliko vjetih, ker ne more biti vse moštvo mrtvo, kolikor ga manjka. Mislim, da 400.000 mož. Seveda se nam pravi 20.000 mož.“

„Kaj se stori z vjetniki pri vas?“
„V začetku jim niso hoteli dati kruha. Zaradi tega so godrnjali in bili za kazen odgnani v Sibirijo, kjer morajo delati.“

Krvavi boji v mirni Italiji.

Pred par dnevi je „Agenzia Stephani“ javila iz Reggio d'Emilia:

„Snoči se je vršilo v Teatro Ariosto na inicijativo neke nacionalne skupine privatno zborovanje, na katerem naj bi bil govoril biši avstrijski poslanec Battisti iz Trentina. Medtem, ko so se zbirali povabljeni zborovalci, se je napolnil trg pred gledališčem s sovražno razpoloženo množico, katera je kmalu pričela groziti. Ko je priklicano vojaštvo pričelo delati red, se je vsula nanj toča kamenja; mnogo karabinarjev, policijski delegat, neki stotnik in neki major so bili ranjeni, zadnji težko. Neke skupina karabinerjev, katero so napadli demonstranti, baš ko je odnašala enega svojih ranjenih tovarišev, s kamenjem, je pričela streljati. Ustreljen je bil neki mož iz množice, 5 oseb pa je bilo težko ranjenih. Od teh je še ena na zadobljeni rani umrla. Ponoči je množica karabinerjev še enkrat napadla, tri ranila in jih nekaj potolkla. Tudi dva policajca sta bila ranjena in več jih je dobilo odrtine. V Reggio d'Emilia so odšli vojniki in karabinerji. Tja se je podal tudi generalni nadzornik iz notranjega ministerstva, da uvede preiskavo. Tudi sodišče je uvedlo preiskavo.“

Smo pač radovedni, kako in s katerimi sredstvi bode Italija v stanu svoje vročekrvne državljane brzdati, da ne bojo na eno ali drugo stran škilili črez mejo. Seveda je tudi v Italiji mnogo trezno-mislečih, zmernih in miroljubnih slojev prebivalstva, toda v nobeni drugi državi na svetu vladi ni treba v taki meri se na najnižje sloje ozirati kot na Laškem. Njihov sangviničen temperament lahko črez noč vse preobrne, kar je bilo pred ta-dan kot pravo spoznano.

Kaj je prinesel februar ob koncu sedmega meseca v vojski proti Rusom.

Sedmi mesec vojske za Rusi je prinesel nam in našemu zavezniku sijajne uspehe. Skoraj v mesecu februarju ni bilo dne, da bi se ne poročalo z ene ali druge točke jako razsežne vojne fronte o kaki zmagi na naši strani. Toda dosegle so se v tem mesecu tudi zmage, ki spadajo k največjim in najslavnejšim vseh časov in vseh ljudstev, o katerih zgodovina sploh po-

Liechtensteinovo iznenadenje bilo je tem dalje živabneje.

Na povelje radovednega kneza moral je topničar vse na drobno povedati. Iz hvalečnosti do svojega učitelja storil je to prav srčno rad ter je z nekako navdušenostjo pripovedoval o seznanitvi s tujcem ter o poteku nauka.

„Hm!“ rekel je knez po nekolicim premljanju. Tega gospoda bi pa kaj rad spoznal. Pojdi eden od Vas treh takoj k njemu ter ga v mojem imenu poprosi, naj bi se hotel k meni potruditi. Ako ga danes ne najdete doma, pripeljite ga jutri!“

Sli so vsi tri, našli so ga ter mu vse povedali. Schröder se ni obotavljal, takoj se je podal h knezu. Ta ga sprejme prav ljudo in ga le površno vpraša o njegovih osebnih razmerah, za vzrok njegovega bivanja na Dunaju itd. Z nekako naglico je prešel na svojo najljubšo znanost ter mu stavlil različna vprašanja, na katera je Schröder v popolno zadovoljnost odgovoril. Knez je tujca začuden gledal. Mladi mož odgovarjal je brez zadrega in vendar z nekako dostojnostjo, ni se kazal kot vsevedeža, vendar vseskozi kot učen mož. Knežja lica postajala so vedno prijaznejša.

času od v gorskih soteskah in pobočjih močno utrjenega in obupno se borečega sovražnika skozi naše vse težkoče premagajoča avstrijsko-ogrsko krđela in uničevalen udarec mladih pruskih čet, deželnobrambovcov in črnovojnikov, to so bili vojaški velečini, ki imajo v zgodovini malo sličnega. K tem pride še zopetna priboritev Bukovine, zavzetje Kolomeje in prodiranje proti Dnjestru kakor tudi zmagojavni boji na Rusko-Poljskem, kjer so Nemci Prasznyz z naskokom vzeli.

Kako velikanski da so bili naši in naših zvestih zaveznikov uspehi v mesecu februarju, poudči nas najboljše, ako primerjamo naše sedanje stališče z onim, ki ga je vojna fronta zavzemala pred mesecem dni. Začnimo na severu pri Nemcih, koje smatramo za naše. Po sijajni zmagi Hindenburgovi v Mazuriji so Nemci, v kojih vrstah se bojujejo tudi naša krđela, pomaknili svojo vojno črto več ko za 100 km naprej v sovražnikovo deželo.

Na Rusko-Poljskem bila je začetkoma februarja obojestranska bojna fronta v črti Lipno-Sierpc Mława-Myszynice, 16. febr. že do Prasznyz pomaknjena, 24. febr. tamkaj Rusi potolčeni s izgubo vjetih 10.000 mož in obilno vojnega materijala. Rusi so bili na vsej črti premagani in nazaj porinjeni do črte Narew-Bohr-Njemen.

V centru se splošni položaj v tem mesecu sicer ni mnogo spremenil, a ravno tukaj so se koncem preteklega leta dosegli največji uspehi, ki so imeli to posledico, da so se morali Rusi iz prostora Wieliczka-Wolbrom-Wrocław w v sedanjo vrsto nazaj umakniti.

Jako važni in pomembni so naši vspehi v Karpatih in karpatskih deželah. V Bukovini so naša krđela prodirala brez presledka, ter v zmagi za zmago sovražnika iz dežele potisnila.

Pri Černovicah stoječa ruska krđela umakniti so se morala na sever, ona pri Kolomeji-Nadworna pa nazaj proti Stanislawu. Tamkaj se sedaj južno Dnjestra s svo silo branijo, ko so se ojačili z rezervami, kolikor so jih dobili zamogli.

Pa imajo tudi vzrok za to. Jako mnogo prostora so izgubili v zadnjem času, večjega ko so cele province, več tisoč kvadratnih kilometrov. Pa ta izguba še ni glavni vzrok! Mnogo težje se občutijo izgube na moštvu in taktični porazi, koje so Rusi v tem mesecu trpeli. Prodirajoča zaveznika sta povsodi zmagala, kjerkoli so pa hoteli Rusi prodirati, so bili povsodi tepeni in trpeli strašne izgube. Pa tudi v notranjosti ruske armade že smrdi. Katastrofa 10. ruske armade jih je stala čez 170.000 mož, izgubili so ves tren in skoraj vse topove. Pa tudi v Karpatih so izgubili črez 100.000 mož vjetih, mrtvih in ranjenih.

Ker so Rusi v sedanji frontalni črti jako

Po nekolikem obojestranskem molku vpraša knez: Zakaj pa si gospod, mož z Vašimi znanostmi, ne izvoli vojaškega stanu namesto službe s peresom? Z nekoliko podporo bi znali Vi v kratkem času v tem stanu daleč priti.

Schröder: „Žalibog, prevzvišenost, da mi je taka podpora dosedaj manjkala in mi najbrž tudi za vso prihodnjost manjkala bude. V svoji domovini nimam vpljivnih sorodnikov. Častniške službe so tamkaj že zdavnej dedščina plemstva. Tukaj sem pa itak popolnoma tuj in osamljen.“

Liechtenstein ga je pogledal še prijazneje ter mu djal: „In vendar bi znalo se tukaj najti za Vas, česar si želite. Veste kaj, mlad mož, prepustite se meni! Če najdem v Vaši osebi zares tistega, kateri se mi po najinem razgovoru zdite, — če imajete korajžo in veselje, Vaše taktiki koristne znanosti še razširiti, tedaj hočem bolje za Vas skrbeti kot dvajset strijcev in tetic. Seveda pa je prvo še to vprašanje: Ali imate zaupanje do mene?“

„Oh, na to vprašanje se lahko odgovori!“ rekel je Schröder odkritosrčno. „Vse, kar sem od Vaše prevzvišenosti videl in slišal, bilo je tolike slave vredno, da se mora brez vsega

ogroženi, tedaj si zbirajo rezerv kolikor mogoče in boji postajajo južno Dnejstra in vzhodnih Karpatih vedno silovitejši. Akoravno so naša krđela vsled prejšnjih naporov v zimskih bitkah v neugodnem karpatskem gorovju silno izmučena, vendar se bijejo sijajno in vspešno in s svo zaupnostjo smemo pričakovati, da bojo ljutega sovražnika kmalu do čistega uničila.

Bukovina Rusov očiščena.

„Kölnische Zeitung“ poroča iz Bukarešta brzojavnim potom, da so se vršili zadnji čas večdnevni srditi artiljerijski boji v okolici mesta Borjan v severnem kotu Bukovine, kjer so imeli Rusi izbornu utrjene postojanke. Kljub ogromnej sovražnikovi premoči so Avstriji Ruse premagali, jih vrgli iz njih utrdb in zapodili 20 kilometrov onstran reke Pruth na rusko ozemlje. Vsled te zmage je ruska moč v Bukovini strta in dežela popolnoma prosta sovražnika. Bukovinski državni in drugi uradniki so se te dni vrnili na svoja mesta.

Vprašanja in odgovori o vojski.

Amerikanski učenjak Mr. John Stoddard peča se v časopisu „Continental Times“ v poljudni obliki vprašanja in odgovora s tem, da bi Američane, katere podkupljeno časopisje glede vzroka sedanje svetovne vojske še vedno za nos vodi, pripeljal na tir čiste resnice. V eni novejših številk imenovanega časopisa začenja v sledečih dvogovorih:

Vprašanje: Je Avstrijsko-Ogrska v svojem ultimatumu Srbiji stavila terjatve, katere bi narod, ki sam sebe respektira, ne zamogel izpolniti?

Odgovor: Je pa Srbija narod, ki čuva svoj ugled? Kako bi prišla do pravice, si to pripisovati? Še-le pred kratkimi leti umorila je svojega kralja in kraljico na najostudnejši način in nju trupla so skrutili oficirji, ki še danes v srbski armadi služijo. Ta zločin pomagal je sedanjemu kralju na prestol. Anglija ga dalje časa ni marala pripoznati sedaj pa sta Anglija in Srbija „napita brata“ — zaveznika. Vrhutega je tudi dopričano, da ni samo neka „gotova“ stranka temuč tudi sedanja srbska vlada imela svoje roke pri umoru avstrijsko-ogrškega prestolonaslednika, bodočega vladarja mogočne sosednje države. Nikdar še ni bila kaka zarota s tako temeljitostjo in skrbjo k svojemu činu pripravljena! Avstrijsko-Ogrska je s Srbijo tako ravnala, kakor bi bila ravnala kakoršna — sibi drugi država na njenem mestu, kakor bi ravnal večji del vseh dežel na svetu; ali pa še boljše morebiti!

2. Vprašanje: Ali ni bila terjatev Avstrijsko-Ogrske nespametna, ki je zahtevala, da bi morali biti pri preiskavi zarote proti dualistični monarhiji tudi avstrijsko-ogrski uradniki?

dvoma tisti srečnega šteti, ki je Vaše milosti deležen.“

„Potem pa morate tudi povsem biti zadovoljni, kaj bodem z Vami počel? V mojem koru je neovrgljiv temeljni zakon ta, da mora vsak, ki vstopi, začeti služiti kot navadni prostak, t. j. vsak mora „od pike služiti“ kakor se po domače reče.“

Schröder je nekako osupnil. Hipno se mu je zazdelo, da bi se na kratko poklonil in — odšel. Toda obstopili so ga natesno topničarji, katere je bil podučeval, ga cukali in mu šepetali: „Za božjo voljo, ne recite ne! Bodite s vsem zadovoljni! To je le skušnjava in nič drugega!“ — Te nekateri izmed častnikov, ki so za Liechtensteinom stali, namigovali so omahljivcu prav pomenljivo. Še nekaj trenutkov si je pomišljal, nato pa s trepetajočim glasom odgovoril: „Tudi to. Zadovoljim se, ker Vaša prevzvišenost bolje ve kot jaz sam, kaj je meni v korist in od sedaj naprej klonim se popolnoma poveljem Vaše prevzvišenosti.“

Knez se je smehljaj. „Prostovoljec bi bil toraj najet. Pokličite krojača, da mu v stranski sobi vzame mero za kadetsko uniformo. Jutri

Odgovor: Brez navzočnosti avstrijsko-ogrskih uradnikov bila bi dotična preiskava zgolj komedija! Srbija je le figura na šahovi deski Balkana, igralec je pa Rusija. Rusija je že leta in leta srbske poželjivosti na škodo Avstrijsko-Ogrske najizdatnejše podpirala in podžigala. Ruski cilj je, prisvojiti si Carigrad in ustvariti Veliko-Srbijo kot svojo vazalno državo, za hrbotom te-le pa sladko sanjariti o nadaljnih vsehspelnih korakih.

3. Vprašanje: Ali je mobilizacija ruskih armad in njih odhod proti nemško-avstrijski meji opravičil vojno napoved Nemčije?

Odgovor: Neverjetno je, da se zamore tako vprašanje voćled ruske moći, ruskih načrtov in ruskih priprav sploh staviti. Pogledati moramo samo na lego Nemčije, ki je sredi dveh velikih in sovražnih držav, in spoznati mora vsakdo, da je bila Nemčija prisiljena kolikor mogoče urno ravnati. Glede gibanja neizmernih vojnih sil carovih bilo bi vsakoršno drugačno ravnanje — norost.

4. Vprašanje: Ali ni bila velikodušnost povod, da je Rusija priskočila Srbiji na pomoč?

Odgovor: Ali se morebiti šalite? Ali si zamorete predstavljati, da bi Rusija s svojim kardabačem, s svojimi pogromi in s svojimi sibirskimi ječami veliko- ali milosrčnosti bila pristopna? Rusija je napol civiliziran ropar dežel, ki že poseduje približno eno sedminko cele zemeljske površine. Zdi se mi, da ste kratkovidni in da vidite samo na francoska in belgijska bojna polja. Pogledajte vendar dalje na vzhod in spoznajte pravi vzrok vseh teh zmešnjav! — Toda Vi ste 4000 milj od tega pozorišča oddaljeni. Nam pa, ki vemo, kako temeljite in popolne da so bile priprave in kako gotovo so Angleži, Francozi in Rusi na zmago računali in še računajo, se predočujejo te reči v čisto drugačni luči. Imam znanec, kojih krasni gradovi in bogata zemljišča v Galiciji so sedaj požgnani, oziroma opustošena. Na Avstrijskem se trudijo, brezšteviline, siromašne begunce iz Galicije preživiti in obleči, kojih zemljišča so kozaki opustošili. Te obžalovanja vredne kreature (bitja božja) ne dobijo ničesar od vseh teh dobrih reči, katere vi v Belgijo pošiljate. Srečne se čutimo, ako se zamore beda kje olajšati, toda hočemo vas opomniti, da „je še več nesrečnih drugod“.

Obojestranske izgube v bitki v Mazuriji.

Londonski (toraj pozor: angleški!) list „Zentral News“ poroča: Nemški poslanik v Rimu je baje izjavil, da so izgubili Nemci v vzhodni Prusiji mrtvih in ranjenih 100.000 mož. Angleško časopisje pristavlja poročila, ki je v celoti izmišljeno, da doseženi nemški uspehi ni v nikakem razmerju z žrtvami. Kar se tu navaja, je res, dasi ne v tem smislu, kakor sodi „Zentral News“. Velika naglica, s katero se je

mora biti ista izgotovljena in, sin moj, pokaži se mi v njej!

Vse se je storilo. Schröder podal se je domu, v glavi s tisočerimi dvomi, ali je storil prav ali napačno? Ali je to prvi korak v boljše usodo, ali je prvi korak v bedo? Celo občna hvala knežje blagodušnosti ga sedaj ni umirila. Edina njegova tolažba je bila ta, da mu za prihodnjost itak ne ostane ničesar na izbiro in da je bilo to neizogibnost, kar bi se pri drugih okolščinah imenovalo: prostovoljni drzui čin.

Drugega dne je prišla uniforma in bila je — ugodno predznamenje — narejena iz nekaj boljšega sukna kakor navadno. Schröder se v njej predstavi knezu.

„Dobro! Prav dobro!“ se je reklo. „Toda prava služba naj se še le pojutrajšnjim začne! Še nekaj. Gospod naj jutri pri meni obeduje in pride ob poludveh! Punktum poludveh! Sva se razumela?“

„Da, Vaša prevzvišenost.“ Schröder se je priklonil ter odšel. Da je punktum ob pol dveh naslednjega dne vstopil v Liechtensteinovo palačo, si lahko mislimo. Kljub temu ga je vratar očitvidno že pričakoval.

poizkušala ruska 10. armada izogniti, da bi jo Nemci ne obkolili, je povzročila, da so se naše čete le na nekaterih delih bojne črte tako približale v boju, kakor so upale v gotovi zavesti svoje premoči. Kjer se je sovražnik ustavil, je podlegel premoči. V tej pozimski bitki, ki ji v vojni povestnici ni enake, smo zmagali predvsem zato, ker smo sovražnika presenetili in prehiteli. Tako se je zgodilo, da naše skupne izgube niso primerne sijajnemu uspehu zmage. Izgube so nenavadno nizke in ne znašajo niti šestine števila, ki ga omenja „Zentral News“. Večino izgub so zadale hitro ozdravljive bolezni, nastale vsleh pohodov, kar ni le razveseljivo, marveč tudi dokazuje, kako brezobzirno odločno se je zasledoval sovražnik. (Nemci so torej v tej bitki izgubili 16.000 mož, Rusi pa do 100.000 vjetnikov.)

Naši vjeli 40.000 Rusov.

Graška „Tagespost“ javlja po prejetih poročilih svojega poročevalca o bojih v južno-zahodni Galiciji sledeče: Borba v južno-zahodni Galiciji se nadaljuje. V nekem delu naše črte so dosegle avstrijske čete znatne uspehe. Z naskokom so zasedli Avstrijci dne 25. februarja na južni strani Dnjestra važno, od Rusov utrjeno višino. Avstrijci so v teh bojih vjeli že zopet 1240 Rusov. V pretečenem tednu so torej naši v tem prostoru vjeli okrog 4000 ruskih vojakov. Vsled zgoraj omenjenega uspeha našega orožja je upati, da bodo temu napredovanju sledili kmalu še drugi znatni uspehi.

Ruski napadi v Karpatih se ponavljajo.

O položaju v Karpatih piše posebni poročevalec lista „Magyar Orszag“ to-le:

Na celi karpatski bojni črti, od Dukla do Marmaros-Szigeta, bojni položaj vedno bolj dozoreva. Na najvažnejših postojankah, n. pr. v dolinah ob Dukli in na gališki strani prelaza Uszok, je delo naše artilerije, katera ima namen, pripravljati tla za velike bodoče boje, doseglo izdatne uspehe. Srditi boji ob Dukli, kateri so Ruse stali že velikansko število človeških žrtev, so sedaj spremenili svojo obliko in svoj značaj. Ruske čete, ki so udrele v ogrski okraj Felső-Vizkősz v komitatu Saros, so bile prisiljene, svoje napadalno prodiranje ustaviti. Od srede meseca decembra Rusi niso mogli prodreti niti za korak dalje kot do dolin gore Makovica. Tam so avstrijske čete ustavile celo rusko prodiranje.

„A Nap“ poroča iz Ungvarja: Rusi so zadnje dni severno od užoškega prelaza večkrat napadli naše postojanke. Vsi napadi so se ponesrečili. Na meji bereškega komitata smo na več točkah dosegli pomembne uspehe. Našim četam se je posrečilo iztrgati več višin, ki so jih Rusi trdovratno branili. V bojih pri Also-in Felső-Pakonyju smo prisilili sovražnika, da se je pri Dukli moral umakniti do meje. „Magyar Orszag“ poroča: Od četrtka se v dolinah pri Dukli le redko čuje grmenje topov. Rusi so iz tega dela svoje fronte odpoklicali zelo veliko evropskega vojaštva in ga nadomestili s Čarkeši in Tartari. Bajonetni napadi so bolj redki in brezuspešni.

„Az Est“ poroča iz Munkacsja: Sem je dospela vest, da so izvršili Rusi včeraj silen napad na cesti, ki gre od Wyskowa proti severu. Naše čete so napad z lahkoto in velikimi izgubami za sovražnika odbile. Število vjetnikov je prav veliko.

O bojih pri Dukli poroča isti list, da je tam razmeroma mirno. Naše čete pa neprestano pridobivajo krajevne uspehe. Severno od Also-Ragonya so naše čete zasedle neki ruski strelski jarek in ga obdržale kljub silnim protinapadom. V gorah močno sneži, mraz pa ni prehud.

Glasom poročil istega lista baje priznavajo ruska poročila, da so se Rusi umaknili iz Karpatov in da se bojujejo sedaj na galiških tleh.

„Esti Ujszag“ poroča: Že tri tedne se vrše ljuti boji, ki so se razvili ob prelazu Dukli. Tri tedne se že vrše tam boji in nobena stranka ni imela doslej še odločilnih uspehov. Rusi so poskusili z veliko premočjo tu prebiti naše črte, vedno pa so bili zavrnjeni. Namen ruskih napadov je najbrže polastiti se železniške proge Varšava-Bogumin, da na ta način motijo naše transporte ali jih celo onemogočijo. Zdi se, da

se je ta namen že ponesrečil. Položaj naših čet ob Dukli je tak, da se lahko držimo nedogleden čas.

Silovito so se bojevali v ozemlju Tucholna-Wyszokow. Odbiti so bili tu ponovljeni napadi na naše postojanke v dolini Opor poljutem boju v bližini z velikimi sovražnikovimi izgubami. V naših postojankah je zapustil 9. finski strelski polk, ki je napadal, 300 mrtvih in vsaj ravnolotliko ranjencev. Vjetih je bilo 730 mož navedenega polka, ki niso bili ranjeni.

Boji v južnovzhodni Galiciji se bijejo z veliko vztrajnostjo in še trajajo.

Poročila iz Italije.

Dunajski list „Zeit“ poroča, da vlada v Italiji veliko razburjenje, ker se nekaj sliši, da hoče Angleška zapreti Gibraltarsko ožino in tako preprečiti 50 italijanskim ladjam, da bi pripeljale ameriško žito v stradajočo Italijo. Zaprtje morske ožine bi tudi zelo otežkočilo Italiji dovoz premoga. Znano je, da je italijanska vlada pred kratkim sklenila zelo omejit železniški promet, da tako varčuje s premogom. Odgovornost za zgorajšnje vest prepuščamo listu „Zeit“.

Bolgarski list „Mir“ piše: Italijanska vlada je obvestila srbsko vlado po svojem poslaniku v Nišu, da Italija ne bi mirno trpela, če vpadejo Srbi v Albanijo in prodirajo proti Jadranskemu morju. „Mir“ pristavlja: Umevno je, zakaj da Srbi ne prodirajo več v Albanijo.

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz baje dobro informiranega vira, da ponuja Francija Italiji Tunis kot nagrado za intervencijo. Pas zapadno od taniške meje do notranjosti oaze Constantine naj bi bil nevtralen.

Bolni napljinčih Sanatorij **Aflenz**
Hofacker (830) Štajersko, Presepeki

Slike iz strelskih jarkov.

I. Temna je bila n.č. Zarili smo se v slamo, ki smo jo v bližini našli ter v jarke znosili. Skozi majhne odprtine je lukala opazovalna straža tje čez brezmejno planjavo proti Rusom, ki so se kakih 500 korakov pred nami vkopali. Le poredkoma se je slišal kak strel iz pušk. Artiljerija je bila mirna. V teh zemeljskih luknjah smo ležali 24 ur eden k drugemu trdo stisnjeni, tovariši pri tovarišu. Vsi še bdimo, že-

lodec kruli, vse željno pričakuje gulaževe kalone. Vsak tuhta po svoje . . .

Od daleč se sliši šumenje vrb na širni ruski planjavi. To je rusko lepotno drevje! Vse tiho. Utrujenost nam zatise oči. Ne za dolgo; zasliši se gromenje ruskih topov, brezdušno, brezpomembno gromenje, trdo, mehanično kakor opravlja svoje delo stroj, in kar je glavna stvar, brez škode na naši strani. Človek se temu nekako privadi; saj se že nikdo več ne skloni.

Zdaj hoče imeti eden užigalico. Vsak vpraša: k čemu? Zapalil si bi rad svojo pipo, vsak bi pa rad dobil proč „vsaj eden dim“ (Zug). Tudi jaz sem prav čvrsto potegnil: fej vraga, kaj pa je to? — Posušeno čajevno listje, zmešano s krompirjevo travo . . . No, tudi dobro. Obéni molk . . . Proti jutro brije ravno tako mrzel veter kakor zvečer. Sliši se daljno ropotanje topov. . . . Samotno in mrzlo je tukaj. „Kedaj bo vendar prišla vojna kuhinja, kedaj bo premenjava straž?“ vpraša eden. Sedaj se približujejo od zadi v jutranji megli temne postave — naši nasledniki. Urno se še sporoči novemu vodniku o sovražnih pozicijah in njegovem številu; krepko mu nato stianem roko ter odidem s svojim moštvo proti kuhinji. Naša artiljerija pošilja sovražniku svoje prve jutranje pozdrave. Le tako naprej! Leden veter brije brez predledka naprej čez ruske močvirnate planote; skozi suho grmovje in čez marsikateri grob kacega junaškega tovariša . . .

II.

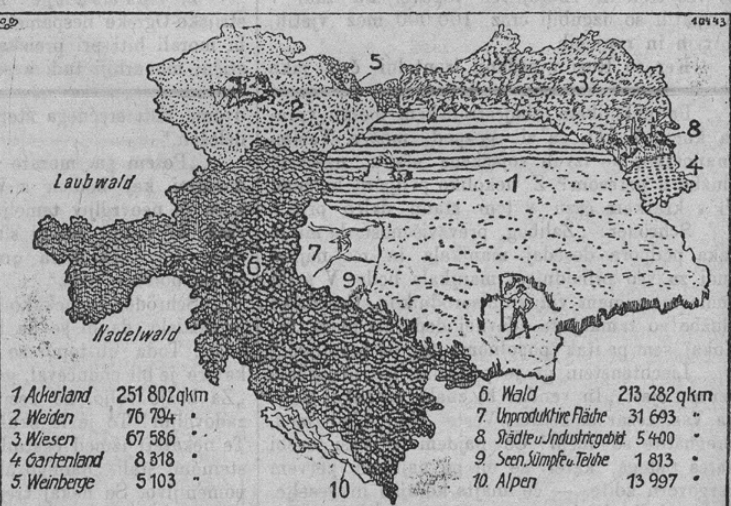
Moj prijatelj, vodnik M., dobil je pred par dnevi jako važno pismo. Bral ga je enkrat, dvakrat in vedno mrmral, češ da je v nebesih. Podal ga je meni, naj ga čitam. Zapisano stoji, da mu je ljuba ženkeca punčko porodila. In solze mu trnejo z oči in kapljajo od zarjavelih lic . . . Skrbno spravi pismo v nedrje, vzame puško ter strelja naprej kakor bi se ne dogodilo ničesar novega. Oko mu je zopet čisto in jasno, dobro vidi sovražnika in muho v eni in isti črti . . .

III.

Naš nadporočnik je še mlad, pa vse ga ljubi, ker je zvest tovariš ter skrbi za svojo stotnijo kot pravi oče. Istotako je naš nanovo povišan poročnik pravi mož, brez bojazni; lastno mu je to, da se tudi med najhujšem piskanju sovražnih krogel rad šali. Ležimo v strelnem jarku, šrapneli pokajo spredaj in za nami, kroglice letajo kakor buče okoli nas. Vztrajno kljubujemo smrti. Zdaj vpraša poročnik nekega saperja: „Kako je?“ Saper odgovori, da dobro,

Kako se izrablja površina Avstro-Ogrske v gospodarsvenem oziru?

Kakor naš zaveznik Nemčija — je tudi naša vlada oskrbela, da bi naj domači pridelki, ki nam služijo v živež, segli do prihodnje žetvi. Satev žita in drugih sadežev pa bi se morala tudi v večji meri oskrbeti kakor dosedaj in vsak košček zemljišča se naj skrbno izrabi kolikor mogoče v kmetovalške namene. Tretjina avstro-ogrškega površja je z gozdi zaraščena in dobra tretjina so polja, kar je iz karte dovolj razvidno. Gozd zavzema n. pr. toliko površine kakor je imajo Gornje- in Spodnje-Avstrijsko, Solnograško, Tirolsko-Predarlško, Štajersko, Koroško, Kranjsko, Hrvatsko, Slavonija, Bosna-Hercegovina in Primorsko vse skupaj. Polja obsegajo v primeri toliko površine kakor je ima kraljestvo Ogrsko z malo izjemo na levi strani Donave, kjer so neproduktivni kraji z jezeri, ribniki, močvirji itd. Pašniki imajo približno

Oesterreich-Ungarns Bodenfläche und ihre wirtschaftliche Ausnützung.

razežnost kakoršno je imata Češko in Moravsko, travniki pa ono Galicije skoraj dosegajo. Nekaj prostora zavzemajo seveda tudi še mesta in industrijski kraji. Vsi vrta skupaj pa še ne dosežejo površine Bakovine. Vinogradi imajo razežnost Šlezije, pusto alpsko gorovje pa ono Dalmacije.